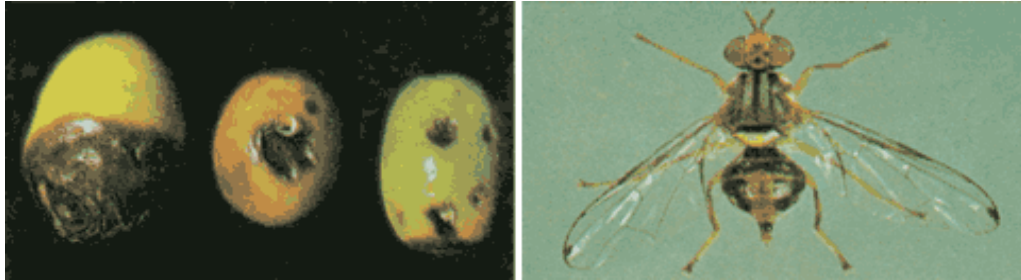

TARIMSAL ARAşTIRMA MÜDÜRLÜĐÜ
ZEYTİNİN EN ÖNEMLİ ZARARLISI
ZEYTİN SİNEĞİ (*Bactrocera oleae*)

Zeytin Sineği (*Bactrocera oleae*),ekonomik olarak en önemli zeytin zararlısı olup kışı çoğunlukla toprakta geçirir, Haziran'dan itibaren topraktan çıkmaya başlar.Bu dönemde danelerde çekirdek sertleşmiş ve iri nohut büyüklüğüne ulaşmıştır. Haziran sonlarına doğru dişi sinek, öncelikle iri, erken olgunlaşan zeytin meyvelerine, 200-250 adet yumurta bırakır. SineĐin yumurta bıraktığı kısım, 1-2 gün sonra koyu kahverengiye dönüşür. Buna “**Vuruk**” denir. Genel olarak yaz aylarında (Temmuz-AĐustos) su stresi sunucu küçük kalan, sert ve buruşuk meyvelere zararlı yumurta bırakamaz. Hava sıcaklığı 35°C'yi geçtiğinde Zeytin Sineklerinin yumurta koyamadığı da bilinmeli ve bu husus zararlı ile mücadelede dikkate alınmalıdır.

Resim 1-2: Zeytin Sineği (*Bactrocera oleae*) ergini

Resim 3: Zeytin Sineği (*Bactrocera oleae*) ergini ve danedeki zararı

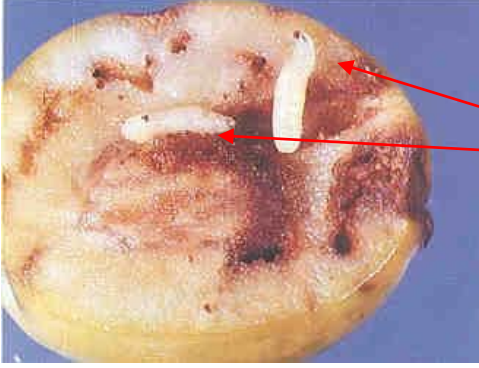
Zeytin Sineğinin yumurta bıraktığı yer (vuruk)

Resim 4

Nejdet KARADUMAN (Tarımsal Araştırma Müdürü)
Mert MURAT (Teknik şef)
Özgüt TUZLU - İsmail ÇIRAK (Teknik Personel)

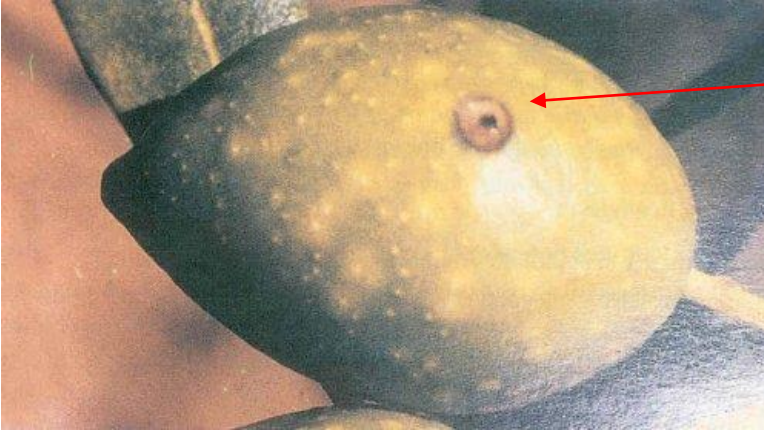
TARIMSAL ARAşTIRMA MÜDÜRLÜĐÜ

Yumurtadan çıkan kurt(larva), meyve etinde galeriler açarak beslenir ve bu sayede meyvelerin çürüyerek dökülmesine, zeytinyağı randımanının düşmesine, yağın asitliğinin yükselmesine dolayısıyla verim ve kalite kaybına neden olur. Zeytin sineğı ile mücadelenin yapılmaması halinde, yıllara göre, sofralık ve yağlık zeytin yetiştiriciliğinde %30 ile %70 oranında değışen verim ve kalite kayıpları görülür. Kooperatiflerimize ait yöre zeytinliklerinde yılda **3-5 nesil** vermektedir.

Resim 5

Zeytin Sineğı kurtları (larva) ve dane içindeki galeri açmak suretiyle verdiği zarar

Resim 6

Zeytin Sineğı çıkış deliğı

Resim 7

Zeytin Sineğinin daneden çıkış delikleri

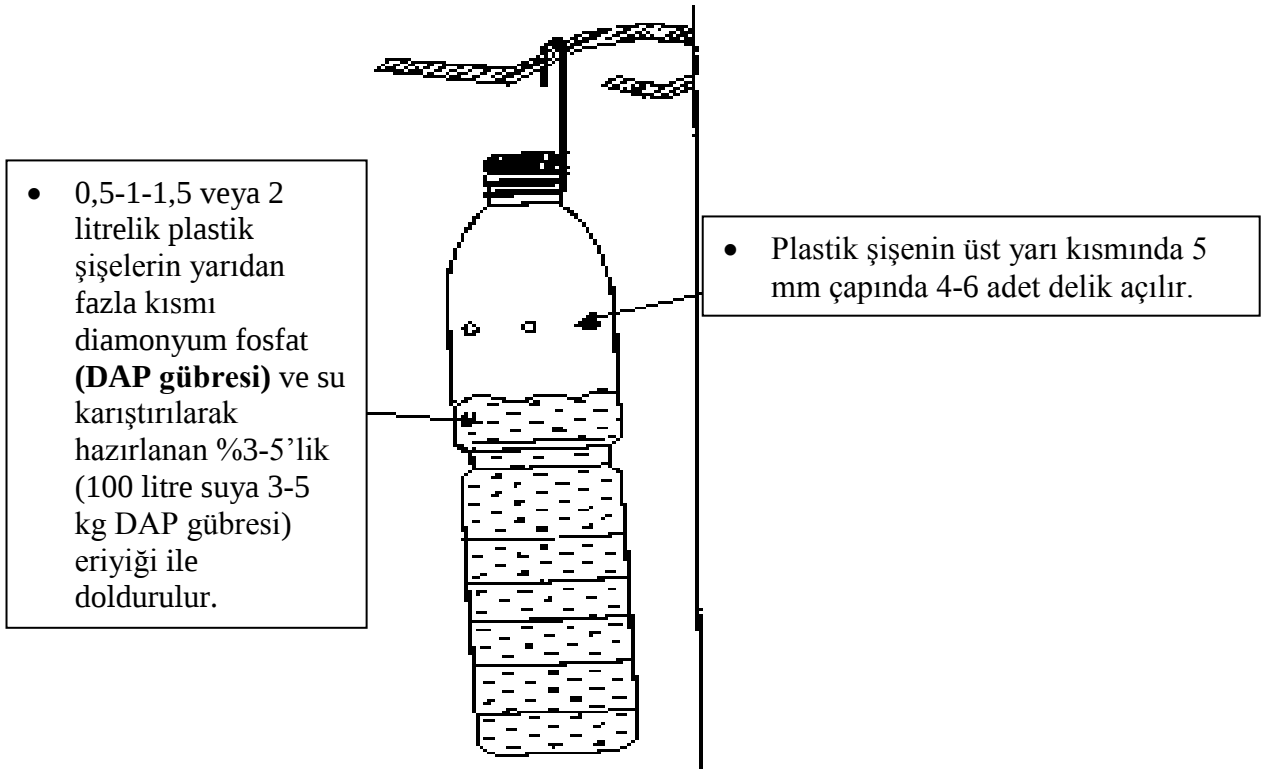
Nejdet KARADUMAN (Tarımsal Araştırma Müdürü)
Mert MURAT (Teknik şef)
Özgüt TUZLU - İsmail ÇIRAK (Teknik Personel)

Zeytin Sineği ile mücadele:

Bu zararlı ile mücadelede denildiğinde ilaçlı mücadele yapılması anlaşılmaktadır ve zararlı yoğunluğundaki artışa paralel olarak Zeytin Sineği'nin yumurta koyduğu dane sayısı oranı sofralık zeytinlerde %1, yağlık zeytinlerde %6-8 olduğunda ilaçlamaya başlanması önerilmektedir.

Halbuki modern yetiştiriciliğe göre ilaçlı mücadele en son uygulanması gereken yöntem olarak dikkate alınmalıdır. Modern yetiştiricilikteki Zeytin Sineği mücadelesinde daneler vuruk iriliğine ulaştığında asılan survey tuzaklarında ilk ergin sinek saptandığında geniş alanda (en az 1500-2000 ağaçta veya izole koşullara sahip bahçede) uygulanmak üzere tüm ağaçlara tuzak asılarak (kitlesel tuzaklama) zararlının populasyon artışı baskılanabilir. Böylece, zararlıya karşı ilaçlamaya başlama zamanı geciktirilerek ilaçlama sayısı ve maliyeti düşürülebilir. Hatta , kitlesel tuzaklama tüm bahçeleri kaplamak üzere yaygın olarak uygulandığında tuzak sayısı azaltılabilir (5-6 tuzak/da) ve hiç ilaçlama gerekmez.

Zeytin Sineği'ne karşı ülkemizde ruhsatlı olan tek kitlesel tuzak Eko-trap'tır. Bu tuzak, içeriğindeki cezbeciler sayesinde ortamda bulunan zeytin sineklerini üzerine çekerek öldürür. Bunun yanında özellikle maliyet yönüyle daha ekonomik olan ve İspanya gibi zeytincilikte ileri ülkelerde de kullanılan ve hazırlanması son derece kolay olan "OLİPE" adı verilen plastik şişelerle yapılan bir tuzak daha vardır. Ülkemiz koşullarında da uygulanabilir bulduğumuz bu tuzak aşağıda gösterildiği gibi hazırlanır. İçine konulan DAP gübrelili eriyik işlem sonrası ağacın altına dökülerek ağaca gübre katkısı sağlanabilir. Yaz boyunca belirli periyotlarda pet şişe tuzakları kontrol edilerek içerisindeki eriyiğin bitmemesine dikkat edilir. Pet şişe tuzakları 2005-2006 üretim sezonunda Küçükkuşu yöremizdeki organik üretim alanlarında uygulanmış ve başarılı bulunmuştur.

Şekil 1: Plastik şişe ile yapılmış tuzak (OLİPE)

TARIMSAL ARAşTIRMA MÜDÜRLÜĐÜ

Bu durum dikkate alınarak çevreye en az zarar verecek ve üreticilerimizin aile işgüçlerinden de yararlanılacak şekilde şöyle bir yol izlenmesi uygun olacaktır.

1. Daneler vuruk iriliğine ulaşınca (Haziran ortası) tuzaklar (pet şişe tuzağı vs.) ile popülasyonun izlenmesi,
2. **Tuzaklarda ilk ergin Zeytin Sineği tespit edildiğinde geniş alanda (en az 1500-2000 ağaçta veya izole koşullara sahip bahçede) uygulanmak üzere tüm ağaçlara tuzak asılması şeklinde kitlesel tuzaklama yapılması, böylece zeytin sineği popülasyon artışının baskılanması**
3. Kitlesel tuzaklamadan sonra da hasada kadarki dönemde ergin sinek sayısının takibi ile zeytin meyvelerinde vuruk sayımı yapılması
4. Tuzaklarda yakalanan zararlı sayısındaki artışa paralel meyvelerdeki vuruk oranı en az %1 olduğunda ilaçlı mücadeleye başlanması (Bakanlık kuruluşları tarafından uyarı yapılır). İlacın etki süresine ve zararlının her neslinin oluşturacağı yeni vuruk oranına göre, hasada kadar devam edecek bu uygulamada son ilaçlama ile hasad arasındaki süreye dikkat edilmelidir.
5. Hasadın erken yapılması ve hasat sırasında öncelikle dibe dökülen zeytinlerin toplanması şeklindedir..

Kullanılacak ilaçlar, dozları ve açıklamalar:

Etkili Madde Adı ve Oranı	Doz	
Feromon, %0.01+ Deltamethrin, %0.0187 	- Orta büyüklükteki ağaçlardan oluşan yeknesak zeytin bahçelerinde, iki ağaca bir tuzak, - Büyük taçlı ağaçlardan oluşan bahçelerde ve yeknesak olmayan bahçelerde, her ağaca bir tuzak asılır.	Kitlesel Mücadele Tuzağı
Spinosad 0,24 g/Lt	1 lt ilaç/ 10 lt su	Kısmi dal ilaçlaması
Beta Cyfluthrin, 25 g/l(Örn: Bulldock EC 25)	30 ml/ 100 lt su	Kaplama ilaçlama
Azadirachtin A 10gr/Lt	500 ml /100 lt su	Kaplama ilaçlama
Dimethoate 400 g/l(Örn: Rogor, Poligor)	100 ml/100 lt su	Kaplama ilaçlama
Cyfluthrin, 50 g/l(Örn: Bayrtroid EC 50)	30 ml/100 lt su	Kaplama ilaçlama
Deltamethrin, 25 g/l(Örn: Decis EC 2.5)	25 ml/100 lt su	Kaplama ilaçlama
Deltamethrin, 120 g/l(Örn: Patriot 12 EC)	5.5 ml/100 lt su	Kaplama ilaçlama
Alfacybermethrin 100 gr/Lt(Örn: Fastac 100 EC)	25 ml/100 lt su	Kaplama İlaçlama
Lambda Cyhalothrin 50 gr/Lt (Örn:Ninja 5 EC)	30ml/100 lt su	Kaplama ilaçlama

NOT: YAPILACAK OLAN KİMYASAL MÜCADELEDE ZEYTİN AĞACININ BESİN EKSİKLİĞİNİ GİDERMEYE YÖNELİK TARİŞ ZF YAPRAK GÜBRESİNİ KULLANABİLİRSİNİZ

Nejdet KARADUMAN (Tarımsal Araştırma Müdürü)
Mert MURAT (Teknik Şef)
Özgüt TUZLU - İsmail ÇIRAK (Teknik Personel)